

фирмы, фонды, намеревающиеся инвестировать в жилищное строительство, в целях получения доходов.

SSP-подход предполагает, что рост городов – это не бесконфликтный продукт хорошо смазанной машины, это, скорее, результат сложного переговорного процесса, затрагивающего очень разные стороны. Девелоперы должны договориться с политиками и правительственными планировщиками, группы граждан должны развеять свои сомнения на различных встречах, удовлетворены должны быть также стороны, имеющие весьма специфическое видение городского роста, такие как компании по утилизации мусора или религиозные организации.

Таким образом, городская среда является социально сконструированной, вовлекающей в себя компромисс различных групп интересов. Компромисс, достигнутый в месте роста, также может иметь свою выгоду. Местные политики выступают участниками достижения компромисса.

Ніколаєва С. А., слухач
факультету підготовки
магістрів державного управління
*Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України, Україна*

ПРИНЦИП СУБСИДІАРНОСТІ ЯК ОСНОВА РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах розвитку і становлення України, які актуалізують завдання побудови нового рівня функціонування та взаємодії між різними гілками влади, гостро постає питання про формування оновленої системи місцевого самоврядування, першочерговим завданням якої є запровадження реформи децентралізації влади.

Для досягнення бажаного (ефективного) співвідношення між централізацією та децентралізацією, яке відповідало б реаліям сучасної України та тим цілям і завданням, які керівництво країни ставить перед державним управлінням, необхідно спиратися на принцип субсидіарності¹⁰.

---

¹⁰ **Принцип субсидіарності** (англ. *Subsidiarity*) – організаційний і правовий принцип, згідно з яким певна людська спільнота (наприклад, Європейський Союз) вдається до будь-яких заходів лише в тому разі, якщо вони ефективніші за відповідні заходи на національному, регіональному або місцевому рівнях (виняток становлять сфери виняткової компетенції цієї спільноти). Даний принцип є одним із основоположних принципів ЄС, що означає постійне оцінювання обґрунтованості дій Європейського Союзу з погляду наявних можливостей на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Основоположна ідея принципу субсидіарності полягає в тому, що «...політична влада повинна втручатися лише тоді і в тих межах, при яких суспільство і групи, що його складають, починаючи від індивідів до сім'ї, місцевих громад та інших більш громіздких груп, не в змозі забезпечити різноманітні потреби» [1, с. 9–10].

Принцип субсидіарності передбачає, що рішення з відповідних питань повинні прийматися на тому рівні, на якому вони виникають, а публічні послуги громадянам мають надаватися органами того управлінського рівня, що найбільш наближений до споживача послуг (громадян). При цьому, органи місцевого самоврядування повинні бути забезпечені належними економічними, фінансовими та інфраструктурними ресурсами.

Що стосується сучасної України, то сьогодні органи місцевого самоврядування одного й того ж рівня через нерівність умов (ресурсів) не можуть однаковою мірою забезпечувати розв'язання місцевих проблем. Відтак, з реальним упровадженням принципу субсидіарності, створенням дієвих механізмів фінансового перерозподілу, – ресурсозалежні місцеві громади мають стати спроможними виконувати свої функції та повноваження.

У контексті реформування системи територіальної організації влади, в Україні набувають певної гостроти, зокрема, проблеми визначення способу конституційно-правового регулювання повноважень органів місцевого самоврядування. З огляду на це, аналіз зарубіжного досвіду з питань децентралізації публічної влади та забезпечення ефективності місцевого самоврядування викликає неабиякий інтерес, так само, як і питання адаптації в Україні досвіду розвинутих соціальних практик стосовно функціонування місцевої влади [2, с. 96].

Наприклад, у процесі запровадження механізмів децентралізації влади, перерозподілу функцій та відповідальності між центральним, регіональним та місцевим рівнями управління у Швеції відбувся відносно «безболісно». В його основу також було покладено принцип субсидіарності. Зокрема, місцеві органи влади мають право вирішувати будь-які питання, пов'язані із забезпеченням життєдіяльності населення підвідомчої їм території. Так, шведські муніципалітети мають два види повноважень: у сфері загальної компетенції (надані законом про місцеве управління) та спеціальної компетенції (надані спеціальним законодавством). Принцип загальної компетенції є загальновизнаним у континентальній Європі. Він означає, що муніципалітети уповноважені приймати до свого розгляду будь-яке питання, що становить загальний інтерес для жителів і власників майна на підвідомчій їм території, якщо це питання не належить до виключного відання центральних, регіональних органів чи відання іншого муніципалітету. До сфери загальної компетенції, зокрема, належать питання доріг, культури, дозвілля, вулиць, парків, транспорту, водопостачання, водовідведення тощо [2, с. 80–81].

Зарубіжний досвід підтверджує, що навіть в успішних у політичному, економічному, соціальному відношенні країнах (Франція, Велика Британія, Італія, Польща та ін.) в процесі здійснення децентралізації влади вони мали певні проблеми. В умовах глибокої політичної, економічної та соціальної кризи в Україні виникнення подібних проблем слід завчасно враховувати, щоб упередити можливі негативні наслідки децентралізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Определение и пределы принципа субсидиарности. Доклад Координационного Комитета по местным и региональным властям CDLR) // Коммуны и регионы Европы. – Вып. 55. – Страсбург: Издание Совета Европы, 1994. – 280 с. – С. 9–10.
2. Бориславська О. М. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / О. М. Бориславська, І. Б. Заверуха, А. М. Школик та ін. // Центр політико-правових реформ. – К.: Вид-во ФОП Москаленко О.М., 2012. – 212 с.

Островський І. А., канд. екон. наук, доц.
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, Україна*

ДІАЛЕКТИКА КАПІТАЛІЗАЦІЇ І СОЦІАЛІЗАЦІЇ ТА СУПЕРЕЧНОСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Одним з імперативів сучасного періоду функціонування економіки України та її регіонів є необхідність структурної модернізації. Модернізаційні перетворення вимагають формування соціальної та економічної основи в їхньому взаємозв'язку. Однією з важливих умов розв'язку даної проблеми є комбінація процесів капіталізації й соціалізації, тобто перетворення структури економіки держави й підвищення якості життя населення. Сьогодні вітчизняні підприємства мають значно більш низькі показники капіталізації, ніж закордонні компанії-аналоги, а відповідно, і регіони. Досвід розвинених країн і країн, що розвиваються, свідчить про те, що вагомим джерелом фінансування процесів капіталізації є кошти населення, а одним з показників, який відображає можливості залучення заощаджень фізичних осіб, є достатній рівень якості життя. Тому забезпечення капіталізації й соціалізації шляхом удосконалення структури економіки та підвищення якості життя населення є актуальним завданням дослідження і має теоретичну й практичну цінність.

Метою роботи є виявлення закономірностей структурної модернізації економіки України як ключової передумови підвищення якості життя населення держави та її регіонів.

Різні аспекти нагромадження капіталу підприємств і підвищення якості життя населення досліджено в роботах багатьох закордонних і вітчизняних учених. Так, А. А. Гриценко розкрив логіку історичного розвитку співвідношення економічного й соціального, яке в сучасному суспільстві